

Sygn. akt IV Ca 467/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Waław Banasik (spr.)

Sędziowie SO Małgorzata Szeromska

SO Renata Wanecka

Protokolant sekr. sądowy Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 grudnia 2015 r. w P.

sprawy z wniosku **D. S. (1)**

z udziałem **Z. S. (1)**

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 21 stycznia 2015 r.

sygn. akt I Ns 448/10

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w punktach: V i oddalić wniosek D. S. (1) o rozliczenie pożytków z majątku wspólnego pobranych przez Z. S. (1), VI i oddalić wniosek D. S. (1) o wynagrodzenie za korzystanie Z. S. (1) z nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...) ponad jego udział, IX i obniżyć zasądzoną kwotę dopłaty do 36.087,17 (trzydzieści sześć tysięcy osiemdziesiąt siedem i 14/100) złotych płatną od dnia uprawomocnienia się postanowienia;
- oddalić apelację uczestnika Z. S. (1) w pozostałej części.

Sygn. akt IV Ca 467/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w Płońsku ustalił, że w skład majątku wspólnego D. S. (1) i Z. S. (1) wchodzi następujące składniki majątkowe:

- zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,0495 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...) o wartości 190.810 zł,
- zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,0280 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...) o wartości 308.850 zł,

c) zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,0524 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...) o wartości 215.950 zł,

d) zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,0264 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...) o wartości 120.780 zł,

e) zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów numerami (...) i (...) o łącznym obszarze 0,0468 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...) o wartości 102.932 zł,

f) zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr 277 o obszarze 0,0578 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...) o wartości 353.939 zł,

g) udział wynoszący (...) części w działce gruntu stanowiącej drogę oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,1636 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta KW (...),

h) motorower G. o nr rej. (...),

i) (...) o nr rej. (...),

j) (...) o nr rej. (...) (punkt I).

W punkcie II Sąd ustalił, że D. S. (1) i Z. S. (1) mają równe udziały w majątku wspólnym. Ponadto Sąd ustalił, iż D. S. (2) poniosła nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 30.211,35 zł (punkt III), Z. S. (2) poniosł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 78.000 zł (punkt IV), a także – iż Z. S. (1) pobrał pożytki z majątku wspólnego w kwocie 11.200 zł, zaś D. S. (1) w kwocie 5.800 zł (punkt V). Sąd dodatkowo ustalił, że Z. S. (1) odniósł korzyść z tytułu korzystania z nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) ponad swój udział w kwocie 33.321 zł (punkt VI).

Następnie, w punkcie VII, dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że na rzecz D. S. (1) przyznał składniki majątku wyszczególnione w punkcie I.h, I.a, I.f oraz udział wynoszący (...) części w nieruchomości wymienionej w punkcie I.g postanowienia, zaś na rzecz Z. S. (1) składniki majątku wymienione w punkcie I.i, I.j, I.b, I.c, I.d, I.e oraz udział wynoszący (...) części w nieruchomości wymienionej w punkcie I.g postanowienia. Biorąc pod uwagę powyższy podział, Sąd nakazał Z. S. (1), aby opróżnił, opuścił i wydał D. S. (1) budynek gospodarczy znajdujący się na nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) oznaczonej w ewidencji gruntów nr 277 oraz wydał zabudowaną nieruchomość położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) w terminie trzech miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia (punkt VIII), a ponadto zasądził od Z. S. (1) na rzecz D. S. (1) kwotę 119.080,17 zł, płatną w terminie roku od dnia uprawomocnienia postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności (punkt IX). Sąd oddalił wniosek D. S. (1) o zasądzenie należności z tytułu korzystania ponad udział przez uczestnika postępowania z nieruchomości położonych w P. przy ul. (...) oraz ul. (...) (punkt X) oraz orzekł o kosztach postępowania (punkty XI-XII).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i ocenie prawnej:

Sąd Rejonowy w Płońsku wyrokiem z dnia 20 grudnia 2007 r. ustanowił rozdzielność majątkową Z. S. (1) i D. S. (1) z dniem 20 grudnia 2007 r. Uczestnicy zawarli związek małżeński w dniu 4 sierpnia 1984 r. Po zawarciu małżeństwa zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik postępowania pracowali zawodowo. Wnioskodawczyni z wykształcenia jest technikiem dentystycznym i wykonywała ten zawód. Uczestnik postępowania do 1991 r. zatrudniony był w

Zakładzie Opieki Zdrowotnej w P.. W 1991 r. uczestnik rozpoczął działalność gospodarczą polegającą na handlu napojami alkoholowymi i bezalkoholowymi. Wnioskodawczyni po urodzeniu drugiego dziecka nie wróciła do pracy. Zajęła się prowadzeniem domu, a także pomagała uczestnikowi postępowania w prowadzeniu hurtowni w ten sposób, że załatwiała sprawy administracyjne, kupowała materiały biurowe, dokonywała wpłat pieniędzy do banku. Wnioskodawczyni nigdy nie pracowała w hurtowni, nie posiadała wiedzy jak ją prowadzić. Hurtownię prowadził uczestnik, który zatrudniał pracowników. W 2003 r. uczestnik, będąc w stanie nietrzeźwości, spowodował wypadek, w wyniku czego przechodząca przez przejście dla pieszych kobieta doznała poważnych obrażeń ciała.

W dniu 23 kwietnia 2004 r. Z. S. (1) na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Płońsku został skazany na karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i prosto z sali rozpraw został przewieziony do zakładu karnego. Uczestnik nie przekazał wnioskodawczyni prowadzenia firmy i nie przygotował do zarządzania hurtownią. Udając się do zakładu karnego, upoważnił ustnie swoją żonę, by podczas jego nieobecności pobierała pieniądze od pracowników hurtowni i wpłacała je do banku. W czerwcu 2004 r. mijał okres obowiązywania pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w hurtowni. W tym czasie w hurtowni były duże zapasy tego typu towarów. W związku z koniecznością przedłużenia koncesji w dniu 19 maja 2004 r. Z. S. (1) aktem notarialnym udzielił pełnomocnictwa D. S. (1) m.in. do zarządu działalnością gospodarczą i reprezentowania go przed wszelkiego rodzaju władzami. D. S. (1) potrzebowała pieniędzy, by utrzymać siebie i dwoje dorastających dzieci, w związku z tym nie zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej. Hurtownia funkcjonowała na tych samych zasadach, jak wcześniej zarządzał nią uczestnik postępowania, wnioskodawczyni głównie zajmowała się wpłatą do banku dziennych utargów dostarczanych jej najczęściej przez pracownika hurtowni (...). Działalność hurtowni nie była właściwie zorganizowana. Nie było określonych czytelnych zasad rozliczania pracowników z pieniędzy i towaru, nie było jednej osoby odpowiedzialnej materialnie za magazyn. B. K. przekazywał wnioskodawczyni pieniądze bez żadnych dokumentów, nikt nie kwitował przekazania gotówki.

D. S. (1) z przekazanych jej pieniędzy dokonywała płatności zobowiązań firmy i przeznaczała je także na utrzymanie domu i rodziny. W tym czasie dokonała też spłaty zobowiązań Z. S. (1) z tytułu wyroku w sprawie karnej w postaci odszkodowania dla pokrzywdzonej, należności na rzecz firmy ubezpieczeniowej, zapłaciła też wynagrodzenie trzem prawnikom, którzy reprezentowali uczestnika postępowania. Wnioskodawczyni wyremontowała dom przy ul. (...), remontowała magazyn hurtowni i zakupiła dwa samochody ciężarowe. W czasie pobytu w zakładzie karnym uczestnik postępowania często telefonował do hurtowni i kontaktował się z pracownikami, kierując jej działalnością. Pięciokrotnie korzystał z kilkudniowych przepustek, które trwały 6, 5, 7, 3 i 6 dni. W tym czasie przebywał na terenie hurtowni i zajmował się jej funkcjonowaniem, spotykał się też z księgowym.

W dniu 23 listopada 2006 r. Z. S. (1) opuścił zakład karny. Dnia 17 lipca 2007 r. - po sprawdzeniu bilansów finansowych - stwierdził brak kwoty 1.404.218 zł, która miała wynikać z rozbieżności między zyskami firmy, kwotami wpłacanymi na konto oraz z zadłużenia u kontrahentów na kwotę około 700.000 zł. Wycień dokonał na prośbę uczestnika księgowy A. S.. Z jego wycień wynika, że na dzień 30 kwietnia 2004 r. wartość środków obrotowych wynosiła - 132.484,34 zł, dochód za okres maj 2004 - lipiec 2007 wyniósł 835.683,93 zł, zaś wartość środków obrotowych na dzień 31 lipca 2007 r. wynosiła -701.018,84 zł.

Uczestnik postępowania zaczął obwiniać wnioskodawczynię o problemy finansowe i na tym tle dochodziło między nimi do nieporozumień. W dniu 18 lipca 2007 r. uczestnik pobił swoją żonę. Następnego dnia wnioskodawczyni wraz z dziećmi wyprowadziła się z domu przy ul. (...). Wyrokiem Sądu Rejonowego w Płońsku w sprawie IIK 582/07 Z. S. (1) został uznany za winnego znęcania się nad żoną m.in. w okresie od 24 listopada 2006 r. do 20 lipca 2007 r. oraz znieważenia i naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariuszy przeprowadzających interwencję w dniu 18 lipca 2007 r.

Po wyprowadzeniu się D. S. (1) z domu uczestnik wymienił zamki w drzwiach domu przy ul. (...). W dniu 4 lipca 2008 r. wnioskodawczyni wystąpiła z wnioskiem o ustalenie sposobu korzystania z nieruchomości wspólnych. Sąd Rejonowy w Płońsku postanowieniem z dnia 21 maja 2009 r. (I Ns 339/08) ustalił, że D. S. (1) ma prawo korzystania z budynku mieszkalnego usytuowanego na nieruchomości położonej w P., ul. (...), oznaczonej numerem (...), o powierzchni 0,0578 ha, zaś uczestnik postępowania Z. S. (1) ma prawo korzystania z usytuowanego na nieruchomości

przy ul. (...) budynku gospodarczego. Strony miały korzystać wspólnie z części nieruchomości innych niż budynek mieszkalny i budynek gospodarczy. Sąd nakazał uczestnikowi postępowania, aby wydał D. S. (1) klucze do bramy oraz budynku mieszkalnego w P., ul. (...). Sąd ustalił także, że Z. S. (1) ma prawo korzystania z nieruchomości zabudowanej położonej w P., ul. (...), oznaczonej w ewidencji gruntów numerami (...), (...), (...) i (...) o powierzchni 0,1567 ha. Postanowieniem z dnia 24 września 2009 r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił apelację uczestnika postępowania. Uczestnik postępowania wydał D. S. (1) klucze do domu na początku stycznia 2010 r.

W dniu 12 lutego 2008 r. Z. S. (1) zawiadomił Prokuraturę Rejonową w Płońsku o popełnieniu przestępstwa przez D. S. (1) polegającego na przywłaszczeniu mienia w postaci dochodów firmy P.H.U. (...) w P. w łącznej kwocie 1 404 218 zł na swoją szkodę. Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2008 r. Prokuratura Rejonowa w Płońsku umorzyła śledztwo wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa. Następnie uczestnik wystąpił do Sądu Rejonowego w Płońsku z subsydiarnym aktem oskarżenia przeciwko D. S. (1) o czyn z art. 284 § 2 k.k., oskarżając ją o to, że w okresie od 23 kwietnia 2004 r. do 20 lipca 2007 r. dokonała przywłaszczenia mienia w postaci dochodów firmy PHU (...) w P. w łącznej kwocie 1 404 218 zł na szkodę Z. S. (1). Sąd Rejonowy w Płońsku wyrokiem z dnia 12 stycznia 2010 r. uniewinnił D. S. (1) od popełnienia zarzuconego jej czynu.

W czasie trwania małżeństwa uczestnicy nabyli własność nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). Nieruchomość ta stanowiła własność dziadków D. S. (1). Wnioskodawczyni stała się właścicielką nieruchomości w wyniku dziedziczenia po swojej matce, a następnie zniesienia współwłasności ze swoją babką i siostrą. Następnie wnioskodawczyni umową darowizny zawartą w dniu 24 kwietnia 1987 r. przeniosła własność udziału wynoszącego 1/2 części w w/w nieruchomości na rzecz Z. S. (1). W 1987 r. małżonkowie rozpoczęli budowę budynku mieszkalnego, który był finansowany z ich zarobków oraz kredytów zaciągniętych w Banku (...) Oddział w P.. Na budowę domu zaciągnięto kredyty w kwocie 4.259.000 starych złotych i 800.000 starych złotych. W 1995 r. na tej samej działce został wybudowany budynek gospodarczy. Aktualnie nieruchomość oznaczona jest w ewidencji gruntów nr (...), ma obszar 0,0578 ha i prowadzona jest dla niej księga wieczysta Kw (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana jest hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 100.000 zł na rzecz (...) S.A. w P.. Powyższa hipoteka została ustanowiona na zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy dystrybucyjnej wyrobów piwowskich do dalszej dystrybucji zawartej w dniu 1 kwietnia 1999 r. pomiędzy (...) S.A. w T. a firmą (...) Z. S. (1). Kampania Piwowska wydała zezwolenie na wykreślenie powyższej hipoteki.

Po ustaleniu rozdzielnosci majątkowej udział Z. S. (1) został obciążony hipoteką przymusową w kwocie 40.000 zł na rzecz Banku Spółdzielczego w P. z tytułu kredytu obrotowego w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 31 lipca 2009 r. zmienionej aneksem (...) z dnia 30 lipca 2010 r. i hipoteką przymusową w kwocie 48.144 zł na rzecz Skarbu Państwa Naczelnika Urzędu Skarbowego w P.. Powyższe hipoteki zabezpieczają długi powstałe po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej. Wartość rynkowa ww. nieruchomości, zgodnie z opinią biegłej M. K., wynosi 442.083 zł. Po wprowadzeniu rozdzielnosci majątkowej uczestnik postępowania dokonał remontu budynku gospodarczego i wydatkował na ten cel 18.000 zł.

W skład majątku wspólnego uczestników wchodzi także zabudowana magazynem działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,0524 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw (...), która nie jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi. Wartość rynkowa nieruchomości wynosi 215.950 zł.

Majątek wspólny uczestników stanowi także zabudowana działka gruntu położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) o obszarze 0,0264 ha, objęta księgą wieczystą Kw (...). Powyższa nieruchomość zgodnie z wpisami w dziale IV obciążona jest hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 75.000 zł wpisaną na rzecz Banku Spółdzielczego w P.. Hipoteka zabezpieczała kredyt obrotowy udzielony umową nr (...) w kwocie 60.000 zł na zakup towarów. Kredyt podlegał spłacie w terminie do 31 stycznia 2008 r. Ponadto nieruchomość jest obciążona hipoteką przymusową w wysokości 42.715,80 zł na rzecz Banku Spółdzielczego w P., hipoteką przymusową w kwocie 32.090 zł na rzecz Skarbu Państwa Naczelnika Urzędu Skarbowego i hipoteką przymusową w sumie 10.804,05 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wszystkie hipoteki przymusowe obciążają udział Z. S. (1) i powstały po

ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej. Zobowiązanie zabezpieczone wpisem hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 75.000 zł zostało wykonane.

W skład majątku wspólnego wchodzi także zabudowana magazynem z pomieszczeniem biurowym działka gruntu położona przy ul. (...) oznaczona numerem (...) o obszarze 0,0495 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw (...), która nie jest obciążona ograniczonymi prawami rzeczowymi. Wartość nieruchomości zgodnie z opinią biegłej wynosi 190.810 zł. Po dniu 20 grudnia 2007 r. uczestnik postępowania przeprowadził prace remontowe w magazynie usytuowanym na działce nr (...), których koszt wyniósł 60.000 zł.

Kolejna nieruchomość, która stanowi majątek dorobkowy uczestników, również położona jest przy ul. (...) i zabudowana jest magazynem z częścią socjalną. Nieruchomość ta oznaczona jest nr (...), ma obszar 0,0280 ha. Dla nieruchomości tej w Sądzie Rejonowym w Płońsku prowadzona jest księga wieczysta Kw (...), w dziale IV nie są wpisane hipoteki. Wartość nieruchomości wynosi 308.850 zł.

W skład majątku byłych małżonków wchodzi także udział wynoszący (...) części w drodze prowadzącej do wszystkich działek położonych przy ul. (...) oznaczonej nr (...) o obszarze 0,1636 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Płońsku IV Wydziale Ksiąg Wieczystych prowadzona jest księga wieczysta Kw (...). Wartość udziału w drodze nie była odrębnie szacowana przez biegłą. Biegła, wyceniając poszczególne działki, przyjęła ich wartości łącznie z udziałem w drodze.

Kolejny składnik majątku uczestników stanowi zabudowana nieruchomość położona w P. przy ul. (...) oznaczona w ewidencji gruntów numerami (...) i (...) o łącznym obszarze 0,0468 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta Kw (...). Udział Z. S. (1) w powyższej nieruchomości obciążony jest hipotekami przymusowymi w kwotach: 20.000 zł na rzecz Banku Spółdzielczego w P., 55.095 zł na rzecz Skarbu Państwa Naczelnika Urzędu Skarbowego w P., 25.299,60 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wszystkie hipoteki zabezpieczają zobowiązania powstałe po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej. Wartość rynkowa nieruchomości zgodnie z opinią biegłej M. K. wynosi 102.932 zł. Uczestnik postępowania wydzierżawił powyższą nieruchomość A. W., który prowadzi tam komis samochodowy. Czyszn dzierżawny wynosił 200 zł miesięcznie. Czyszn od stycznia 2008 r. do sierpnia 2012 r. pobierał uczestnik postępowania, zaś od września 2012 roku do chwili obecnej wnioskodawczyni.

Po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej wnioskodawczyni uiszcza podatek od nieruchomości za lata 2012-2014 w łącznej kwocie 30.211,35 zł.

Dokonując oceny prawnej, Sąd Rejonowy przytoczył na wstępie treść przepisów prawa mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Przypomniiał, że przedmiotem podziału majątku wspólnego mogą być wyłącznie aktywa, nie zaś długi. Zgodnie zaś z art. 684 k.p.c. skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd. Wartość składników podlegających podziałowi ustala się według stanu na dzień ustania wspólności i według cen obowiązujących w chwili zamknięcia rozprawy. W myśl art. 567 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że uczestnik postępowania wniósł o ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym poprzez ustalenie, że udział wnioskodawczyni w majątku wspólnym wynosi 30%, zaś udział uczestnika postępowania wynosi 70%. Warunkiem ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym jest łączne spełnienie dwóch przesłanek: 1. istnienie ważnych powodów i 2. przyczynienie się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu. W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie brak jest podstaw do ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym. Z całą pewnością nie jest spełniona przesłanka różnego stopnia przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego. Uczestnik postępowania nie wykazał, by przyczynił się do powstania majątku wspólnego w większym stopniu niż wnioskodawczyni. Jak wynika z postępowania dowodowego strony dorobiły się majątku stopniowo. Do 1991 r. zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik postępowania byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę. Uczestnik nie wykazał, że zarabiał dużo więcej od wnioskodawczyni.

Od 1991 r. uczestnik rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek. Uczestnicy stanowili wówczas zgodną rodzinę i uzgodnili, że wnioskodawczyni będzie zajmowała się prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci. Wnioskodawczyni pomagała także uczestnikowi w prowadzeniu hurtowni w ten sposób, że załatwiała sprawy administracyjne, wpłacała pieniądze do banku, wozila małe ilości towaru do klientów i wypełniała polecenia i prośby męża. Zdaniem Sądu nie zachodzi w niniejszej sprawie również przesłanka istnienia ważnych powodów, która stanowiłaby podstawę do ustalenia nierównych udziałów stron w majątku wspólnym. Uczestnik żądał ustalenia nierównych udziałów, zarzucając wnioskodawczyni przywłaszczenie mienia przedsiębiorstwa w czasie, kiedy przebywał w zakładzie karnym lub co najmniej skrajnie nieodpowiedzialne zarządzanie hurtownią. Kwestia przywłaszczenia mienia przez uczestniczkę postępowania była przedmiotem postępowania karnego. Sąd nie jest związany prawomocnym wyrokiem uniewinniającym, jednak w całości podziela argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie II K 65/09.

Sąd podkreślił, że uczestnik dopuścił do dużych zaniedbań w zarządzie majątkiem wspólnym. Po pierwsze, nie przygotował wnioskodawczyni do prowadzenia firmy. Przeciwnie uczestnikowi postępowania od 2003 r. toczyło się postępowanie karne, popełnił on przestępstwo zagrożone bezwzględną karą pozbawienia wolności, tym samym powinien liczyć się z tym, że trafi do zakładu karnego. Uczestnik nie przekazał wnioskodawczyni prowadzenia działalności gospodarczej, nie spisano protokołu zdawczo-odbiorczego, nie sprawdzono stanu finansów. Uczestnik postępowania w 2004 r. prosto z sali rozpraw został przewieziony do zakładu karnego. Odpowiedzialność za przedsiębiorstwo de facto z dnia na dzień spadła na wnioskodawczynię, która nie została przygotowana do jego prowadzenia. Poza tym uczestnik, przebywając w izolacji, kierował telefonicznie hurtownią, wydawał pracownikom polecenia, kilka razy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności korzystał z przepustek, w tym czasie przebywał na terenie hurtowni i kontaktował się z księgowym. W ocenie Sądu trudno stwierdzić, w jakim okresie czasu doszło do powstania niedoborów w kasie hurtowni i kto doprowadził do ich powstania. Uczestnik opuścił zakład karny w 2006 r., zaś bilanse finansowe sprawdził w lipcu 2007 r. Przez ten okres czasu osobiście zajmował się prowadzeniem hurtowni. Powyższe okoliczności przemawiają za brakiem podstaw do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Sąd wskazał, że wartość całego majątku uczestników wynosi 1.381.405 zł, zatem udział każdego z małżonków w majątku wspólnym wynosi 690.702,50 zł. Sąd przyznał D. S. (1) nieruchomości położone w P. - przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) o wartości 353.939 zł i przy ul. (...) oznaczoną nr (...) wraz z udziałem w drodze dojazdowej o wartości 190.810 zł - o łącznej wartości 544.749 zł. Wartość rynkową nieruchomości położonej przy ul. (...) w kwocie 442.083 zł Sąd pomniejszył o kwotę 88.144 zł (wysokość hipotek obciążających udział V2 części Z. S. (1) na zabezpieczenie długów powstałych po 20 grudnia 2007 r.). Sąd nie brał pod uwagę obciążenia hipotecznego w kwocie 100.000 zł, gdyż wierzyciel wydał zezwolenie na wykreślenie hipoteki. Sąd Rejonowy wskazał przy tym, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego w sprawach działowych sąd, przyznając jednemu z uczestników nieruchomość obciążoną hipoteką, powinien określić wartość tej nieruchomości z uwzględnieniem obciążenia hipotecznego. Za takim stanowiskiem przemawia okoliczność, że ustanowienie hipoteki rodzi odpowiedzialność rzeczową, polegającą na tym, że wierzyciel może dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności z przedmiotu zabezpieczenia w wysokości jego wartości. Przyjmuje się, że osoba, która otrzymała nieruchomość obciążoną hipoteką, obowiązana jest do spłaty długu.

Jak podał Sąd nieruchomość położoną przy ul. (...) przyznał na rzecz wnioskodawczyni, gdyż jest ona zabudowana budynkiem mieszkalnym, w którym zamieszkuje wnioskodawczyni. Poza tym wcześniej stanowiła ona własność jej krewnych. O przyznaniu na rzecz wnioskodawczyni nieruchomości położonej przy ul. (...) oznaczonej nr (...) zdecydował fakt, że nie posiada ona obciążenia hipotecznego. Pozostałe nieruchomości położone przy ul. (...) za wyjątkiem nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) są obciążone hipotekami przymusowymi, które wpisano w księgach wieczystych na zabezpieczenie długów uczestnika powstałych po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej.

Sąd wyjaśnił, że przyznał na rzecz uczestnika postępowania nieruchomość oznaczoną nr (...), gdyż jest ona zabudowana magazynem z częścią socjalno-administracyjną. Pomieszczenia są ogrzewane, zainstalowana jest tam

energia elektryczna, urządzona jest łazienka. Mogą być one bez prowadzenia prac adaptacyjnych wykorzystane do zamieszkania, co zostało ustalone w sprawie I Ns 339/8. Tym samym uczestnik postępowania będzie mógł zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe. Sąd przyznał na rzecz uczestnika postępowania wszystkie nieruchomości położone przy ul. (...) za wyjątkiem działki nr (...) z uwagi na fakt, że przez cały czas były one w dyspozycji uczestnika postępowania, prowadził tu działalność gospodarczą. Po zaprzestaniu działalności gospodarczej magazyny nieodpłatnie użyczył B. B.. Pozostałe nieruchomości, za wyjątkiem nieruchomości oznaczonych numerami (...) i (...), są obciążone hipotekami obciążającymi udział Z. S. (1).

W ocenie Sądu powyższa okoliczność przemawia przeciwko przyznaniu ich na rzecz wnioskodawczyni, gdyż to ją w pierwszej kolejności obciążałby obowiązek spłaty zadłużenia Z. S. (1). Podobnie jest z nieruchomością położoną przy ul. (...) oznaczoną nr (...) i (...), gdzie wartość zabezpieczenia hipotecznego wpisanego na udziale uczestnika postępowania jest prawie równa wartości nieruchomości.

Łączna wartość nieruchomości przyznana na rzecz uczestnika postępowania – jak wskazał Sąd – wynosi 836.656 zł. Sąd, ustalając wartość nieruchomości nie pomniejszył jej o wysokość hipotek, gdyż zostały one wpisane na zabezpieczenie długów uczestnika powstałych po ustanowieniu rozdzielności majątkowej. Co prawda w dziale IV księgi wieczystej Kw (...) wpisana jest hipoteka na rzecz Banku Spółdzielczego w P. w kwocie 75.000 zł, jednak z zaświadczenia Banku wynika, że należność została spłacona. Tym samym obciążenie hipoteczne w kwocie 75.000 zł nie powinno być brane pod uwagę.

Sąd podkreślił, że z tytułu wyrównania wartości udziałów w majątku wspólnym należy się wnioskodawczyni od uczestnika postępowania dopłata w kwocie 145.953,50 zł. Po ustanowieniu rozdzielności majątkowej Z. S. (1) poniósł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 78.000 zł. Kwota ta stanowi koszt remontu budynku gospodarczego przy ul. (...) - 18 000 zł i koszt remontu magazynu położonego na działce nr (...) - 60 000 zł. Wnioskodawczyni nie kwestionowała faktu poczynienia nakładów, ani ich wysokości. Z uwagi na to, że obie nieruchomości, na które poniesiono nakłady zostały przyznane na rzecz wnioskodawczyni, obciąża ją obowiązek zwrotu nakładów uczestnikowi.

W związku z tym Sąd pomniejszył dopłatę należną wnioskodawczyni w kwocie 145.953,50 zł o kwotę 78.000 zł (zwrot nakładów), co daje kwotę 67.953,50 zł. Sąd Rejonowy rozliczył również na wniosek wnioskodawczyni wydatki poniesione przez nią z jej majątku osobistego na majątek wspólny po ustaniu wspólności. Wnioskodawczyni po dniu 20 grudnia 2007 r. uiszcza podatek od nieruchomości w łącznej kwocie 30.211,35 zł. Zatem uczestnik postępowania z tytułu poniesionych wydatków powinien zwrócić wnioskodawczyni kwotę 15 105,67 zł, tj. połowę z ww. kwoty.

Sąd rozliczył także pożytki pobrane zarówno przez wnioskodawczynię, jak i uczestnika postępowania z tytułu dzierżawy nieruchomości przy ul. (...). Jak wynika z wyjaśnień uczestników czynsz dzierżawny wynosił 200 zł. Taka kwota ujęta jest w umowie dzierżawy, a również wnioskodawczyni przyznała, że pobierała taką kwotę po wydaniu przez sąd postanowienia, na mocy którego otrzymała nieruchomość do wyłącznego korzystania. Uczestnik postępowania pobierał pożytki od stycznia 2008 r. do sierpnia 2012 r., co daje kwotę 11.200 zł, z kolei wnioskodawczyni czerpała pożytki od września 2012 r. do stycznia 2015 r., co daje kwotę 5.800 zł. Po potrąceniu uczestnik postępowania powinien zapłacić wnioskodawczyni kwotę 2.700 zł tytułem pobranych pożytków.

Sąd zasądził również od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni odszkodowanie z tytułu korzystania przez uczestnika z nieruchomości położonej przy ul. (...) ponad jego udział za okres od 10 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. Wysokość wynagrodzenia została ustalona w oparciu o opinię biegłej z zakresu (...). Biegła oszacowała, że wartość czynszu najmu powyższej nieruchomości w okresie od 10 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. wyniosła 66.642 zł, zatem połowa tej kwoty to 33.321 zł. Sąd uznał, iż z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika w sposób niezbity, że wnioskodawczyni w lipcu 2007 r. była zmuszona opuścić nieruchomość przy ul. (...), gdyż uczestnik postępowania pobił ją, za co został prawomocnie skazany. Od tego czasu sam z wyłączeniem wnioskodawczyni korzystał z nieruchomości, co więcej wymienił zamki w drzwiach, uniemożliwiając tym samym wnioskodawczyni dostęp do wspólnego domu. Wnioskodawczyni wraz z dziećmi musiała wynajmować mieszkanie.

Uczestnik postępowania pozostawał w złej wierze w korzystaniu z domu „ponad udział”. Zgodnie z art. 225 k.c. samoistny posiadacz w złej wierze zobowiązany jest do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Wynagrodzenie zostało zasądzone zgodnie z wnioskiem wnioskodawczyni od dnia 10 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. Jak wynika z zeznań wnioskodawczyni dopiero w styczniu 2010 r. uczestnik postępowania wydał jej klucze do domu. Uczestnik postępowanie faktu tego nie kwestionował.

Sąd uznał za niezasadne żądanie zasądzenia należności z tytułu korzystania ponad udział z nieruchomości położonych przy ul. (...). Odnosnie nieruchomości położonej przy ul. (...) uczestnik postępowania osobiście z niej nie korzystał, była ona przedmiotem dzierżawy. Uczestnik postępowania czerpał z niej pożytki w postaci czynszu, który został rozliczony w niniejszym postępowaniu. Z kolei nieruchomości położone przy ul. (...) były wykorzystywane przez uczestnika do prowadzenia działalności gospodarczej, wnioskodawczyni nie została wyzuta z ich posiadania. Nigdy nie zgłaszała do nich żadnych pretensji, nie była zainteresowana korzystaniem z nich. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 21 maja 2009 r. (I Ns 339/08) nieruchomości położone w P. przy ul. (...) zostały przyznane Z. S. (1) do wyłącznego korzystania, zatem nie można mówić o nieuprawnionym korzystaniu przez niego z nieruchomości.

O obowiązku wydania nieruchomości orzeczono na podstawie art. 624 k.p.c., zaś o kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od postanowienia wniosła zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik postępowania.

Wnioskodawczyni zaskarżyła je w części, tj. co do punktu IX postanowienia, a ściślej co do terminu płatności, w jakim Z. S. (1) ma zapłacić na jej rzecz kwotę 119.080,17 zł. Zarzuciła naruszenie prawa procesowego, a w szczególności art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewskazanie w uzasadnieniu postanowienia przyczyn, dla których Sąd określił termin zapłaty kwoty należnej od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni na rok od daty uprawomocnienia się postanowienia. Skarżąca podniosła, iż przesunięcie terminu płatności na okres roku w praktyce pozbawi ją możliwości wyegzekwowania należności. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w punkcie IX w ten sposób, aby termin, w jakim Z. S. (1) ma zapłacić na rzecz D. S. (1) kwotę 199.080,17 zł. był terminem uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności.

Uczestnik postępowania zaskarżył postanowienie w części co do punktów II, V, VI, VII, VIII, IX, XI sentencji, zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na błędnym uznaniu, iż uczestnicy postępowania mają równe udziały w majątku wspólnym, a także – iż Z. S. (1) nie poniósł wydatku z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 100.000 zł z tytułu spłaty wspólnego zobowiązania małżonków w stosunku do (...) S.A., a także, iż uczestnik pobrał pożytki z majątku wspólnego w kwocie 11.200 zł oraz odniósł korzyść z tytułu korzystania z nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) ponad swój udział w kwocie 33.321 zł,
2. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 43 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię oraz niezastosowanie art. 43 § 2 k.r.o., co doprowadziło do przyjęcia równych udziałów w majątku wspólnym, a w przedmiotowym stanie faktycznym jednoznacznie winien mieć zastosowanie art. 43 § 2 k.r.o. i niezabicie ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że wnioskodawczyni w sposób rażący i upoczywy nie przyczyniała się do powstania majątku wspólnego i swoim działaniem spowodowała znaczne zadłużenie.

Wskazując na powyższe uchybienia, uczestnik wniosł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez:

- ustalenie, że udział w majątku wspólnym wnioskodawczyni wynosi 30%, a udział uczestnika 70%,
- przyznanie na wyłączną własność wnioskodawczyni zabudowanej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) oznaczonej numerami (...) i (...), zabudowanych nieruchomości położonych przy ul. (...) oznaczonych numerami (...) i (...) oraz motoroweru G.,
- przyznanie na wyłączną własność uczestnika pozostałych składników majątku wspólnego,

- zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika stosownej dopłaty do udziału,
- ustalenie, iż Z. S. (1) poniósł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 78.000 zł oraz wydatek na majątek wspólny w kwocie 100.000 zł,
- ustalenie, że D. S. (1) poniosła nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 30.211,35 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni okazała się zasadna, natomiast apelacja uczestnika postępowania została uwzględniona jedynie w części.

W świetle obowiązujących przepisów prawa sądowy podział majątku wspólnego polega na podziale fizycznym rzeczy wchodzących w skład tego majątku (art. 211 k.c.), bądź na przyznaniu rzeczy jednemu z małżonków z obowiązkiem odpowiedniej spłaty drugiego małżonka albo na sprzedaży rzeczy stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 212 § 2 k.c.). Jak wskazuje się w orzecznictwie co do zasady przedmiotem postępowania o podział jest majątek, który był objęty wspólnością majątkową i istniał w dacie jej ustania. Ruchomości i nieruchomości wchodzące w skład majątku w tej dacie muszą jednak istnieć także w dacie dokonywania podziału, bowiem decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia mają okoliczności istniejące w dacie zamknięcia rozprawy (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 583/12). Z materiału dowodowego niniejszej sprawy wynika, iż wspólność majątkowa między małżonkami istniała do dnia 20 grudnia 2007 r. Na ten dzień należało zatem ustalić wartość składników majątkowych i dokonanych nakładów.

Co do zasady zgodzić należy się ze sposobem podziału majątku dokonany przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie. Niemniej jednak nie uszło uwadze Sądu Okręgowego, iż Sąd I instancji popełnił oczywiste błędy rachunkowe, które podlegały konwalidacji w postępowaniu apelacyjnym.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do zarzutów podnoszonych w apelacji przez uczestnika postępowania. Rację należy przyznać skarżącemu kwestionującemu ustalenie przez Sąd Rejonowy, iż uczestnik pobrał pożytki z majątku wspólnego w kwocie 11.200 zł oraz odniósł korzyść w kwocie 33.321 zł z tytułu korzystania z nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) ponad swój udział. W ocenie Sądu Okręgowego brak było przesłanek pozwalających uwzględnić wnioski D. S. (1) o rozliczenie pożytków pobranych przez Z. S. (1) oraz o wynagrodzenie za korzystanie przez niego z nieruchomości ponad swój udział. W tym względzie wskazać należy, iż zgodnie z art. 618 § 1 k.p.c. w postępowaniu o zniesienie współwłasności sąd rozstrzyga spory o prawo żądania zniesienia współwłasności, spory o prawo własności oraz wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy, które podlegają rozpoznaniu według zasad ogólnych. Sąd o roszczeniach z tytułu posiadania rzeczy orzeka tylko na żądanie zainteresowanych współwłaścicieli. W orzecznictwie Sądu Najwyższego istnieje pogląd, iż zgłaszając roszczenia z tytułu posiadania rzeczy, uczestnik postępowania musi dokładnie oznaczyć ich wysokość i podstawę faktyczną. Sąd zaś - orzekając o tych roszczeniach - dla zapewnienia postanowieniu pełnej jednoznaczności, powinien nie tylko ujmować poszczególne o nich rozstrzygnięcia, zamieszczone w jego sentencji, w odrębnie oznaczone punkty, lecz także w razie uwzględnienia danego roszczenia jedynie w pewnym zakresie, dokładnie wskazywać, iż sąd żądanie częściowo oddala. Sąd, orzekając o roszczeniach z tytułu posiadania rzeczy, jest bezwzględnie związany zakresem zgłoszonego roszczenia, co oznacza, że nie może orzekać co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani ponad żądanie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 351/13).

Tymczasem w niniejszej sprawie wnioskodawczyni, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie sprecyzowała swojego żądania w tym zakresie. We wniosku o podział majątku wniosła o zasądzenie od uczestnika na jej rzecz odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości położonych przy ul. (...) za okres od dnia 10 stycznia 2008 r. do chwili obecnej oraz nieruchomości przy ul. (...) za okres od dnia 10 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. oraz równowartości połowy uzyskanych pożytków, stosownie do wyceny dokonanej przez biegłego. Mimo sporządzenia operatu szacunkowego przez biegłego rzeczoznawcę i określeniu szacunkowych korzyści

uzyskanych przez Z. S. (1) z tytułu korzystania z przedmiotowych nieruchomości w okresie wskazanym we wniosku, wnioskodawczyni nie określiła precyzyjnie swojego roszczenia, nie wskazała żadnych konkretnych kwot, których zapłaty żąda od uczestnika, powielając jedynie ogóle żądanie zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości i równowartości połowy pożytków uzyskiwanych przez uczestnika ponad swój udział. Z tego względu wnioski D. S. (1) o rozliczenie pożytków z majątku wspólnego pobranych przez Z. S. (1) oraz o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości położonej przy ul. (...) ponad udział uczestnika należało oddalić. Uwzględnienie ich stanowiło bowiem naruszenie art. 321 § 1 k.p.c.

Pozostałe zarzuty podniesione w apelacji uczestnika są niezasadne. Sąd Rejonowy słusznie doszedł do przekonania, iż brak jest podstaw do ustalenia nierównych udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym. Art. 43 § 2 k.r.o. określa dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym („ważne powody” oraz różny stopień przyczynienia się do powstania majątku), które muszą wystąpić łącznie i które pozostają do siebie w takim wzajemnym stosunku, że żadne „ważne powody” nie stanowią podstawy takiego orzeczenia, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy, a jednocześnie - nawet różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku nie stanowi podstawy ustalenia nierównych udziałów, jeżeli nie przemawiają za tym „ważne powody” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 553/12). W doktrynie jak i orzecznictwie ugruntowała się zasada, że tylko w okolicznościach rażącego lub uporczywego nieprzyczyniania się do powstania majątku wspólnego, pomimo posiadanych sił oraz możliwości zarobkowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1972 r., III CRN 235/72) drugi małżonek może żądać, aby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z małżonków przyczynił się do powstania tego majątku. Przepis art. 43 § 3 k.r.o. stanowi, że sąd ma obowiązek uwzględnienia także nakładu osobistej pracy we wspólnym gospodarstwie domowym. Przez przyczynienie się do powstania majątku wspólnego na ogół rozumie się całokształt starań każdego z małżonków o założoną przez nich rodzinę i zaspokojenie jej potrzeb, a więc nie tylko wysokość zarobków czy innych dochodów osiągniętych przez każde z nich, lecz także i to, jaki użytek czynią oni z tych dochodów, czy gospodarują nimi należycie i nie trwonią ich lekkomyślnie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 r., I CKN 530/97). Uczestnik nie zdołał wykazać, aby w przedmiotowej sprawie zachodziły „ważne powody” w rozumieniu przepisu art. 43 § 2 k.p.c. Brak jest również dowodów jakoby to wnioskodawczyni nie przyczyniała się bądź przyczyniała się w mniejszym, aniżeli uczestnik zakresie do powstania majątku wspólnego. Z całą pewnością okolicznością taką nie jest fakt powstania zadłużenia w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą w okresie, gdy uczestnik przebywał w zakładzie karnym. Po pierwsze, nie jest jasne, czy owo zadłużenie, na które powołuje się uczestnik, rzeczywiście powstało w czasie, gdy sprawami działalności zajmowała się D. S. (1). Po drugie, nawet gdyby twierdzenie to uczestnik poparł rzetelnymi dowodami, to obciążenie wnioskodawczyni odpowiedzialnością za ten fakt byłoby co najmniej niesprawiedliwe, z tego względu, iż uczestnik – mając świadomość, iż będzie odbywał karę pozbawienia wolności – nie przygotował należycie żony do prowadzenia przedsiębiorstwa, wiedząc, iż nie posiada ona stosownej wiedzy do prawidłowego zarządzania sprawami firmy. Z materiału dowodowego wynika, iż uczestnik, przebywając w zakładzie karnym, często kontaktował się z pracownikami telefonicznie, zarządzając w ten sposób przedsiębiorstwem. Również w czasie przepustek przyjeżdżał do hurtowni i spotykał się z księgowym. Bezsprzecznie podejmował różne decyzje dotyczące działalności, zatem – idąc tokiem rozumowania uczestnika – nie można wykluczyć, iż to jego własne działania mogły doprowadzić hurtownię do zadłużenia.

W treści apelacji uczestnik podniósł, iż Sąd Rejonowy błędnie uznał, iż Z. S. (1) nie poniósł wydatku w kwocie 100.000 zł z tytułu spłaty wspólnego zobowiązania stron w stosunku do (...) S.A. Ustalenia Sądu są jednak prawidłowe. Z przedłożonych przez uczestnika dokumentów, w tym zgody na wykreślenie hipoteki z dnia 23.11.2011 r., nie wynika, czy zobowiązanie, które spłacił uczestnik faktycznie powstało w trakcie trwania wspólności majątkowej. Z wyciągu bankowego (k. 648-650) przedłożonego w sprawie wywnioskować można jedynie, że w roku 2010 (a więc 3 lata po ustanowieniu rozdzielności majątkowej między małżonkami) uczestnik uiścił płatności za faktury wystawione przez (...) S.A. Również same faktury przedstawione przez uczestnika zostały wystawione w 2010 r. (k. 693). Trudno zatem twierdzić, iż uczestnik poniósł z tego tytułu wydatek z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 100.000 zł.

Nietrafny okazał się również zarzut skierowany do dokonanego przez Sąd podziału majątku między byłych małżonków. Sąd Okręgowy podzieliła w całości należycie umotywowane stanowisko dotyczące przyznania na własność wnioskodawczyni nieruchomości przy ul. (...) oraz przy ul. (...) oznaczonej nr (...), zaś pozostałych składników uczestnikowi. Uwzględnienie wniosku uczestnika i przyznanie wnioskodawczyni nieruchomości położonych przy ul. (...) (oznaczonych nr (...) i (...)) oraz P. (oznaczonych nr (...) i (...)) spowodowałoby, iż wnioskodawczyni otrzymałaby nieruchomości obciążone hipotekami ustanowionymi w związku z zadłużeniami spowodowanymi przez Z. S. (1), co byłoby zgodne tylko i wyłącznie z interesem uczestnika i stanowiłoby jednocześnie oczywiste pokrzywdzenie interesu wnioskodawczyni. Logiczne i zgodne z art. 624 k.p.c. jest więc rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zawarte w punkcie VIII sentencji orzeczenia nakazujące Z. S. (1) wydanie wnioskodawczyni nieruchomości przyznanych na jej wyłączną własność, a znajdujących się w posiadaniu uczestnika. Zaskarżenie orzeczenia w tym zakresie również nie odniosło zatem skutku.

Uczestnik zaskarżył postanowienie Sądu I instancji także w zakresie punktu XI nakazującego pobrać od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płońsku kwotę 5930,06 zł tytułem zwrotu wydatków wyłożonych tymczasowo ze Skarbu Państwa. Kwota ta stanowi połowę kosztów wydatkowanych na sporządzenie opinii przez biegłego rzeczoznawcę. W postępowaniu nieprocesowym zasadą jest, iż każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). W postępowaniu o podział majątku strony są w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych. W konsekwencji zasadne jest obciążenie uczestników postępowania kosztami powstałymi w toku postępowania w równym zakresie, co też słusznie uczynił Sąd w niniejszej sprawie.

W tym miejscu powrócić należy do wspomnianych już oczywistych błędów rachunkowych popełnionych przez Sąd Rejonowy, które łącznie z usprawiedliwionymi zarzutami apelacyjnymi uczestnika postępowania spowodowały, iż Sąd Okręgowy znacznie obniżył zasądzoną od Z. S. (1) na rzecz D. S. (1) kwotę dopłaty. Z poczynionych rozważań wynika, iż wartość całego majątku wspólnego uczestników postępowania wynosi 1.293,261 zł (a nie jak obliczył Sąd Rejonowy 1.381,405 zł). W związku z powyższym udział każdego z małżonków w majątku wspólnym wynosi 646.630,50 zł. Wnioskodawczyni otrzymała w wyniku podziału nieruchomości stanowiącą zabudowaną działkę gruntu położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) o wartości 190.810 zł, nieruchomości stanowiącą zabudowaną działkę gruntu położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr 277 o wartości 353.939 zł, motorower G. (brak ustalonej wartości) oraz udział wynoszący (...) części w działce gruntu stanowiącej drogę oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) (brak ustalonej wartości). Łącznie wnioskodawczyni otrzymała składniki majątkowe o wartości 544.749 zł.

Uczestnik w wyniku podziału otrzymał na wyłączną własność zbudowaną działkę gruntu położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) o wartości 308.850 zł, zbudowaną działkę gruntu położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) o wartości 215.950 zł, zbudowaną działkę gruntu położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) o wartości 120.780 zł, zbudowaną działkę gruntu położoną w P. przy ul. (...) oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) i (...) o wartości 120.932 zł, udział wynoszący (...) części w działce gruntu stanowiącej drogę oznaczoną w ewidencji gruntów nr (...) (brak ustalonej wartości) oraz dwa samochody ciężarowe (brak ustalonej wartości). Łącznie uczestnik otrzymał składniki majątkowe o wartości 748.512 zł.

W związku z powyższym z tytułu wyrównania wartości udziałów w majątku wspólnym należało zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni dopłatę, jednak nie w takiej kwocie, jaką ustalił Sąd I instancji. Skoro udział każdego z byłych małżonków w majątku wspólnym wynosi 646.630,50 zł, a wnioskodawczyni otrzymała składniki majątku o wartości 544.749 zł, to teoretycznie należy jej się dopłata w wysokości 101.881,50 zł. Kwotę tę należy jednak pomniejszyć o kwotę 78.000 zł (tj. nakład, jaki poczynił uczestnik z majątku osobistego na majątek wspólny przypadający po podziale wnioskodawczyni), połowę wartości pożytków, jakie pobrała D. S. (1) z majątku wspólnego (tj. 2900 zł), a powiększyć o połowę wartości nakładów poniesionych przez wnioskodawczynię z majątku osobistego na majątek wspólny, a więc o kwotę 15.105,67 zł. Reasumując, należało zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni

dopłatę z tytułu wyrównania udziałów w majątku wspólnym w wysokości 36.087,17 zł (101.881,50 zł – 78.000 zł – 2.900 zł + 15.105,67 zł = 36.087,17 zł).

Odnosząc się do apelacji wnioskodawczynie, wskazać należy, iż Sąd Okręgowy podzielił argumenty w niej przytoczone, dotyczące terminu płatności wyżej wspomnianej dopłaty. Zdaniem Sądu odroczenie terminu płatności o rok od daty uprawomocnienia się postanowienia nadmiernie godzi w interes ekonomiczny wnioskodawczynie i pozbawia ją realnej możliwości wyegzekwowania od uczestnika tej kwoty, zważając na liczne zadłużenia uczestnika i wielość wierzycieli. Sąd, oznaczając termin płatności, winien wziąć pod uwagę całokształt okoliczności, w tym interes wszystkich współwłaścicieli, możliwości majątkowe zobowiązanego i potrzeby uprawnionego, wielkość spłat lub dopłat. Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, iż uczestnik, który otrzymał de facto w wyniku podziału majątek znacznej wartości – jest w stanie uiszczyć na rzecz wnioskodawczynie dopłatę z chwilą uprawomocnienia się postanowienia. Nadmierne odwleknięcie terminu płatności w czasie z pewnością naruszałoby interes wnioskodawczynie. Z tego względu Sąd Odwoławczy przychylił się do wniosku D. S. (1) i zmienił rozstrzygnięcie w zakresie terminu płatności.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 postanowienia. Stosując natomiast art. 385 k.p.c., oddalił częściowo apelację uczestnika postępowania.